

Zvláštní soudní trestní ochrana h-ů a jejich součástí zaručena byla zák. čl. V/1878 o zločinech a přečinech.

Podle § 191 cit. zák. dopouští se přečinu a budiž potrestán vězením do 6 měsíců a pokutou do 400 Kč ten, kdo v místnosti určené pro obřady náboženství zákonem uznaného dopustí se veřejně pohoršení, nebo kdo skutkem neb pohoršlivými slovy hanobí předmět bohoslužby nebo takové předměty, které jsou určeny pro bohoslužbu, buď v místnosti pro obřady určené, nebo sice mimo tuto místnost, ale při náboženském obřadu.

Podle § 336 cit. zák. jest krádež bez ohledu na cenu ukradených věcí zločinem, byl-li na h-ě ukraden předmět určený památce zemřelých nebo umístěný na mrtvole. Zločin ten tresce se žalářem do 5 let.

Podle §§ 418 a 420 cit. zák. dopouští se přečinu ten, kdo bezprávně poškodí, zruší nebo zničí věc určenou k náboženskému obřadu, hrob nebo náhrobek, veřejný pomník. Přečin ten tresce se vězením do 3 let a pokutou od 100 do 1000 Kč.

Dále jest ochrana h-ů zaručena zák. čl. XL/1879 o přestupcích.

Podle § 51 dopouští se přestupku a má býti soudem potrestán vězením do 8 dnů ten, kdo mimo místo zasvěcené výkonu náboženskému a nikoliv při náboženském úkonu veřejně tupí předmět náboženské účty některé státem uznané náboženské společnosti.

Sankce vyslovená v § 54 cit. zák. čl. na ustanovení § 22 zák. čl. LIII/1868, kterýžto paragraf byl zrušen § 10 zák. č. 96/1925 Sb., byla nahrazena sankcí cit. § 10.

§ 80 cit. zák. čl. XL/1879 chrání veřejné h., pomníky, hroby, náhrobky proti úmyslnému poškození a znečištění.

§ 123 cit. zák. čl. stanoví trestní sankci na přestupky předpisů h-ních zejména i statutárních a předpisů exhumačních.

Podle § 19 zák. čl. XXXIV/1897 náleží trestání přestupků uvedených ve výše citovaných §§ 80 a 123 zák. čl. XL/1879 okresním úřadům.

Hrobník jako veřejně-zdravotní orgán chráněn jest § 5 zák. čl. V/1878 a § 46 zák. čl. XL/1879.

XII. Literatura.

Hawelka: „Studien zum österreichischen Friedhofsrechte“; Mayrhofer: „Handbuch für den politischen Verwaltungsdienst“; Mischler-Ulbrich: „Österreichisches Staatswörterbuch“; Henner: „Základy práva kanonického“; Haring: „Grundzüge des katholischen Kirchenrechtes“;

Pražák: „Rakouské právo správní“; Svatoš: „Příručka církevní agendy“; Hatschek: „Lehrbuch des deutschen und preußischen Verwaltungsrechtes“; Otto Mayer: „Deutsches Verwaltungsrecht.“

Josef Sommer.

Hudební ústavy.

I. Pojem. H. ú. v širším smyslu jsou ústavy, které slouží pěstování hudby; sem spadají tedy také všechny ústavy, sloužící praktickému provozování hudby, upravené na př. na podkladě spolkovém. V užším smyslu rozumějí se h-mi ú. ústavy, na nichž se hudbě vyučuje, tedy hudební školy různých stupňů a druhů. Takovéto ústavy jsou buď státní buď soukromé.

II. H. ú. státní. Sem náleží v první řadě a) státní konservatoř hudby v Praze, b) státní hudební a dramatická konservatoř v Brně.

Pražská konservatoř — existovavši do převratu jako ústav soukromý, státem subvencovaný — byla jako ústav státní zřízena zák. ze 4. XII. 1919, č. 648 Sb., a má jednak školu mistrovskou jednak školu střední s odděleními instrumentálním, klavírním, pěveckým, dramatickým, komposičním a varhanickým. Služební poměr profesorů, učitelů a ostatních zaměstnanců byl upraven zák. z 19. III. 1920, č. 179 Sb.

Brněnská konservatoř byla zřízena zák. z 22. III. 1920, č. 183 Sb., jako škola střední (§ 2), již se však přiděluje přiměřený počet profesorů mistrovské školy z konservatoře pražské (§ 3).

Bližší viz pod heslem „Konservatoř“.

Zmínky zasluhují též státní odborné školy pro výrobce hudebních nástrojů v Kraslicích a Schönbachu v Čechách.

III. H. ú. nestátní.

1. Právní poměry hudebních ústavů nestátních (soukromých) řídí se v Čechách, na Moravě a ve Slezsku dosud „provisorním zákonem o soukromém vyučování“ (cís. pat.) z 27. VI. 1850, č. 309 ř. z. (§ 19). Na správci ústavu takového se požaduje čsl. státní občanství, zachovalost a stejná kvalifikace, jaká se žádá od učitele státního ústavu stejného druhu. Na učitelích se požaduje toliko čsl. státní občanství a zachovalost; od požadavku čsl. státního občanství může zemský úřad žadatele v případech zvláště pozoruhodných dispensovati; o kvalifikaci učitelů nemá cit. cís. patent předpisu.

Stran kvalifikace správců požaduje se zpravidla buď absolvování konservatoře anebo odbytí státní zkoušky z hudby před zvláštní zkušební komisí státní; lze se však ve zvláštních případech spokojiti i jinakým průkazem způsobilosti (na př. divadelní působení operního pěvce pro školu zpěvu a pod.) (srov. výn. býv. min. kultu a vyuč. z 21. VIII. 1871, č. 5602, Věstník č. 48, a ze 16. V. 1896, č. 11029, Věstník č. 34 a 35). Jsou-li podmínky splněny, vezme zemský úřad zřízení soukromé školy hudební na vědomí, v opačném případě zakáže zřízení její (§ 10). Je proto nesprávně (a nedovolené?) užívatí názvu „koncesovaná hudební škola“ a podobných názvů (srov. nál. býv. rak. s. s. Budwiński 6678 A/1909 a 8958 A/1912).

Uvedené předpisy platí však jenom o soukromých školách hudebních; udílení domácího vyučování hudbě není na uvedené podmínky vázáno (§ 16 cit. cís. nař., srov. § 17, odst. 3., rak. stát. základního zák. o všeobecných právech státních občanů z 21. XII. 1867, č. 142 ř. z., nyní ovšem již zrušeného čl. IX. uvoz. zák. k úst. listině č. 121/1920 Sb.).

Ovšem podléhají jak soukromé školy hudební tak domácí vyučování hudbě podle § 120, odst. 2., úst. list. a § 1 zák. č. 292/1920 Sb. „vřehnímu vedení a dozoru“ resp. „nejvyšší správě a dozoru“ státu, který úkony ty vykonává ministerstvem školství, zemskými úřady a státními inspektory (čtyřmi, po jednom pro Čechy, Moravu, Slovensko a pro školy německé).

Co do rozdílu mezi „soukromou školou“ na jedné a „domácím vyučováním“ na druhé straně má n. s. s. podle nál. Boh. č. 3171, 6646, 6647 adm. za to, že soukromou školou jest rozuměti takový podnik vyučovací, který máje určité pevné stanoviště a zvláštní místnosti provozovací k účelům školským zřízené, pravidelně a podle všeobecné, pro všechny žáky nebo pro určité skupiny žáků společné osnovy vyučovací vyučuje určitým předmětům hromadně, t. j. více žáků zároveň, kdežto domácím (soukromým) vyučováním možno rozuměti jen takové vyučování, které (třebas ovšem se děje také podle určitých metod) udílí se jen jednotlivým žákům nebo malým skupinám žáků podle individuálních potřeb jednotlivého žáka bez zvláštních, školsky zřízených místností provozovacích.

Na území uherského práva (Slovensko a Podkarpatská Rus) není

výslovné normy upravující soukromé školství hudební.

Zvláštní úpravy došla jen organisace král. uher. akademie hudby v Budapešti (nař. býv. uh. min. kultu a vyuč. č. 60577/1909), dále aprobace učitelů (profesorů) hudby; zejména viz zkušební řád pro učitele hudby na hudebních školách založených nebo vydržovaných státem, obcemi nebo soukromíky (min. nař. č. 84138/1904, č. 14421/1905, č. 57733/1907), pak zkušební řád pro učitele zpěvu na školách středních (min. nař. č. 57997/1909), zkušební řád pro učitele vyšších škol obecných a měštanských (min. nař. č. 539 pres. 1902, § 12) a pod.

Prakse užívá však nyní i na Slovensku „jako práva obyčejového“ předpisů shora cit. cís. nař. z r. 1850, které svého času bylo vydáno pro celé mocnářství rakouské.

2. Jednotlivé hudební školy nestátní. Sem náleží spolková škola „Deutsche Akademie für Musik und darstellende Kunst“ v Praze, dále „hudební a dramatická akademie pre Slovensko“ v Bratislavě, „ústav s právom verejnosti, postavený na roveň štátnych konzervatorií hudby“, které výnosem min. školství a nár. osvěty z 11. XII. 1926, č. 142590/V Věstník min. ročn. IX., seš. 2., str. 84, bylo uděleno „právo veřejnosti“, pak řada městských a spolkových škol hudebních státem subvencovaných, jichž je v Čechách 28, na Moravě 20, ve Slezsku 4, na Slovensku 7, konečně značný počet (několik set) vlastních čistě soukromých škol; (na subvence je na rok 1929 ve státním rozpočtu pamatováno částkou 980.000 Kč).

Osvald Janota.

Humanitní ústavy

viz Nemocnice a jiné humanitní ústavy.

Choromyslnictví

viz Nemocnice a jiné humanitní ústavy.

Chudinské procento.

I. Ch. p. je dávka veřejná, která se vybírá od zcizitele věcí movitých i nemovitých z výtěžku docíleného veřejnou dobrovolnou dražbou ve prospěch obecní péče chudinské.

S hlediska finanční vědy je to dávka účelová, kterou lze nejspíše počítati k daním obchodovým.